

Pestprotocol Koningskwartier

Inleiding

In het gedrags- en omgangsprotocol hebben we beschreven hoe we willen werken aan een gezond pedagogisch klimaat. 'Trots op jezelf, blij met de ander', dat staat centraal op ons kindcentrum. We willen een kindcentrum zijn waar alle kinderen van de wijk welkom zijn. Dit betekent dat er veel verschillen zijn tussen de kinderen en dat we er veel aandacht aan besteden dat kinderen elkaar accepteren. Dit doen we dagelijks in de klassen, maar we werken hier ook systematisch aan met de methode Kwink.

We willen dat niemand wordt buitengesloten of negatief wordt benaderd. Helaas blijkt uit onderzoek dat pesten veel voorkomt. Meer dan 16 % van de kinderen in de bovenbouw wordt regelmatig gepest (bron: NJI). De leerkracht is vaak niet op de hoogte, want maar de helft van de kinderen vertelt het hen. Maar ook ouders weten het lang niet altijd: eenderde van de gepeste kinderen vertelt daar thuis niets over. Daarom hebben we dit anti-pestprotocol.

Dit pestprotocol vormt een plan van aanpak ten aanzien van:

- Het voorkomen van pestgedrag.
- Het tijdig signaleren van pestgedrag.
- De aanpak van pestgedrag.
- De samenwerking tussen ouders en school om pestgedrag te voorkomen en op te lossen.

Met behulp van dit anti-pestprotocol laten we zien dat we tegen pesten zijn en dat we pesten willen voorkomen. Dit beloven we ook in onze '10 beloftes': "Wij zullen hierbij onze uiterste best doen om te voorkomen dat je gepest wordt: natuurlijk hoort daarbij dat je zelf ook niet pest." Wij zullen hierbij methodes preventief inzetten. We hebben een gedragsprotocol en dit anti-pestprotocol met de benodigde procedures. Omgangsvormen, waarden, normen en respect staan in ons dagelijks handelen centraal. Trots op jezelf, blij met de ander.

De leerkrachten zijn het eerste aanspreekpunt bij pesten. We hebben ook een vertrouwenspersoon op het Koningskwartier. Dat is Peggy Kortekaas email peggy.kortekaas@kckoningskwartier.nl

De externe vertrouwenspersoon komt vanuit de groeiling

De coördinator van dit anti-pestbeleid is Helen de Groot

1.1 Wat is pesten?

Een veelgebruikte definitie van pesten is van Dan Olweus, die veel onderzoek heeft gedaan naar pesten: *'Iemand wordt gepest wanneer hij herhaaldelijk en langdurig wordt blootgesteld aan negatieve handelingen door één of meer personen'*.

Pesten is het systematisch uitoefenen van psychisch en/of fysieke mishandeling door één of meerdere individuen op een persoon, die niet in staat is zichzelf te verdedigen.

Zowel jongens als meisjes pesten, maar de manier van pesten is vaak wel verschillend. Meisjes pesten vaker op een stiekeme manier: ze schrijven nare briefjes naar iemand, ze roddelen of ze sluiten iemand buiten. Jongens pesten meer door iemand te slaan of te schoppen of de ander uit te schelden. Een ander verschil is dat jongens zowel meisjes als jongens pesten, terwijl meisjes nauwelijks jongens pesten.

1.2 Wat is het verschil tussen plagen en pesten?

Er is een verschil tussen plagen en pesten. Dit is soms moeilijk om dit goed aan te geven. Wij onderscheiden een aantal factoren die plagen van pesten onderscheiden:

1. Pesten gebeurt met opzet, plagen niet;
2. Pesten gebeurt telkens opnieuw tegen dezelfde persoon, plagen gebeurt af en toe en tussen verschillende personen;
3. Bij pesten is er sprake van machtsongelijkheid, bij plagen zijn kinderen ongeveer even sterk. Bij plagen is het dus niet de bedoeling om iemand bewust te kwetsen. Bij plagen blijft de verstandhouding en het onderlinge respect tussen kinderen behouden.

1.3 Vormen van pesten

Er zijn verschillende vormen van pesten:

- Fysiek: slaan, duwen, schoppen
- Materieel: het kapot maken of afpakken van iemands eigendommen
- Verbaal: uitschelden, steeds opnieuw vervelende opmerkingen maken
- Relationeel: buitensluiten, leugens of geruchten verspreiden.

1.4 Verschillende rollen

De slachtoffers

Slachtoffers van pesten zijn meestal erg ongelukkig. Ze zijn bang, wantrouwen en hebben weinig zelfvertrouwen. Ze gaan niet graag naar school en zullen smoezen bedenken om niet naar school te hoeven. De gevolgen van pesten zijn ernstig. Het psychisch welbevinden van de slachtoffers wordt aangetast, zodat hun sociale, emotionele en cognitieve ontwikkeling belemmerd wordt. Ook wanneer zij volwassen zijn, is de kans groot dat ze moeilijk relaties aangaan. Concreet kan aanhoudend pestgedrag de volgende gevolgen hebben voor slachtoffers:

- Faalangst en wantrouwend worden, kans op depressiviteit
- Geen zelfvertrouwen (meer) hebben
- Lichamelijke klachten
- Slecht presteren
- Verlegen zijn, in een isolement komen
- Poging tot of dreigen met zelfmoord

De pesters, de daders

De pesters worden daders genoemd. Deze kinderen hebben vaak gemeen dat ze zichzelf willen bewijzen en doen dat ten koste van anderen. Ze proberen zo een eigen plek in de groep veilig te stellen. Pesten gebeurt meestal niet uit afkeer van het slachtoffer, maar komt voor uit eigen onzekerheid, zwakheid en onmacht. Vaak bezit de pester onvoldoende sociale vaardigheden om op een positieve manier zijn of haar plekje in de groep te veroveren. De pester leert niet omgaan met frustraties en agressie, hij/zij krijgt geen inzicht in zijn/haar daden, krijgt een misplaatst gevoel alles te kunnen maken en leert geen respect voor zijn/haar medemens.

De meelopers

Naast de pester heb je de meelopers. Je kunt deze groep in twee categorieën verdelen: de actieve en de passieve meelopers, degenen die meedoen en degenen die net doen alsof ze het niet zien.

Actieve meelopers pesten mee omdat ze bang zijn om zelf slachtoffer te worden, omdat ze bang zijn om anders niet meer bij de groep te horen, ze weten niet wat de gevolgen zijn en/of ze profiteren van de situatie om er zelf beter van te worden.

Passieve meelopers doen er niets aan, omdat ze niet weten hoe ze dat moeten doen, ze zelf geen slachtoffer willen worden, niet kunnen omgaan met groepsdruk en/of gewoon niet zien dat het gebeurt.

Docenten en ouders die niet ingrijpen, worden ook gezien als passieve meelopers!

Ook voor de meelopers zijn de gevolgen negatief. De kinderen die pesten van dichtbij meemaken, voelen zich bang en wantrouwend. Ze kunnen zich schuldig gaan voelen dat ze niet hebben ingegrepen. De sfeer op school wordt verpest, wat niet ten goede komt aan het leren van de leerlingen. Kinderen die merken dat de leraar de pester niet straft voor zijn agressieve gedrag, hebben de neiging om later ook agressie te gebruiken.

1.5 Wat zijn signalen voor een peestsituatie?

In deze paragraaf worden de signalen beschreven die erop kunnen wijzen dat een kind gepest wordt. Het is niet gemakkelijk om pesten te signaleren. Onderstaande signalen kunnen erop duiden dat een kind gepest wordt, maar dat hoeft niet. Wat belangrijk is, is dat het gaat om een verandering in het gedrag van het kind. Het is voor ouders erg belangrijk kennis te nemen van onderstaande signalen. Veel signalen zijn namelijk met name in de thuissituatie zichtbaar

Signalen die erop kunnen wijzen dat een (uw) kind gepest wordt:

- Het kind is angstig en gespannen;
- Het kind is bang om naar school te gaan of wijkt af van de normale (fiets)route.
- Het kind wil om onduidelijke redenen thuisblijven;
- Het kind heeft nachtmerries of huult zichzelf in slaap;
- Het kind is vaak alleen en brengt geen vriendjes meer mee naar huis;

1.6 Digitaal pesten

Digitaal pesten komt steeds vaker voor bij kinderen en jongeren. Veel kinderen zijn actief op internet en hebben bijvoorbeeld een eigen Hyves- of Facebookpagina. Dankzij de relatieve anonimiteit kun je op de digitale snelweg zeggen wat je wilt. Dat kan een stimulans zijn om geintjes uit te halen die harder van toon en inhoud zijn dan in het 'gewone' leven. De meelopers die in een peestsituatie actief kunnen worden betrokken, ontbreekt hier veelal. Digitaal pesten onttrekt zich dan ook sneller aan het gezichtsveld van ouders en leerkrachten. De intentie van de pester en het effect op het slachtoffer liggen verder uiteen. Dat veel pesters de impact van hun mailtjes en sms'jes onderschatten, heeft twee oorzaken. Ten eerste is het empathisch vermogen van kinderen nog niet zo ver als dat van volwassenen. Ten tweede is er meestal geen direct contact tussen zender en ontvanger.

Het pesten gebeurt anoniem. En dat is het grote verschil met 'live' pesten. De meest voorkomende pesterij op internet is het versturen van een anonieme e-mail, 32 % zegt dat wel eens te doen. Op nummer twee staat met 29 % schelden via mail, chatboxen of whatsapp. Andere online pesterijen kunnen bijvoorbeeld zijn dat er tientallen berichten in één keer worden verstuurd, waardoor de computer van de ontvanger vastloopt, iemands account hacken (, iemands foto op internet zetten, iemand bedreigen, iemand met opzet een virus sturen of iemand laten schrikken. Naast de anonimiteit van de afzender speelt er nog een factor mee, waardoor cyberpesten harder aankomt dan face-to-face-pesten. Het pesten gebeurt niet meer een op een. Een rotopmerking op de website van een klasgenoot kan door de hele klas, door de hele wereld zelfs, gelezen worden. Volgens Peter Nikken van het Expertisecentrum Jeugd & Media is digitaal pesten bovendien behoorlijk confronterend. 'Een schoolplein kun je mijden, je kunt op een ander tijdstip naar school lopen of een andere route nemen. Maar wanneer je thuis een sms'je op je mobiel krijgt, dan kun je daar niet omheen. Je kunt het bericht zelfs nog een aantal keer herlezen en jezelf zo enorm opjutten. "Eenmaal thuis ben je veilig" gaat niet meer op.'

2. Preventieve maatregelen

2.1 Preventieve maatregelen op het Koningskwartier

Schoolbreed wordt het programma **Kwink** gebruikt. Dit is wetenschappelijk onderbouwd en erkend. Het voorkomt verstarend gedrag en pesten in de klas en op school. We werken allemaal met dezelfde regels.

In de klas zijn de leerkrachten aanwezig als de kinderen binnenkomen. De leerkracht bevordert de goede sfeer in de klas door het positieve te benadrukken. Wij willen in de toekomst in de bovenbouw de leerlingen bewust maken van de schadelijke effecten van digitaal pesten. We kunnen hiervoor bijvoorbeeld de methode 'Ik surf veilig' voor gebruiken.

De BSO en de leerkrachten hebben contact bij ernstige ruzies en werken samen aan een plan van aanpak. Tijdens iedere pauze is er toezicht zijn op de leerlingen. Hiervoor is het goed om strategisch op het plein te staan, om snel aanspreekbaar te zijn door de leerlingen.

2.2 Wij doen het voor: gedrag van ouders en leerkrachten

Er wordt minder gepest in een klimaat waar duidelijkheid is over de omgang met elkaar. Als ouders, leerkrachten en pedagogisch medewerkers geven wij het goede voorbeeld. We gaan respectvol met

elkaar om. Verschillen tussen mensen brengen we onder de aandacht en aanvaarding wordt aangemoedigd. We vragen van de ouders dat zij ook trots zijn op hun kind en blij zijn met andere kinderen op school.

3. Aanpak van pesten

3.1 Signaleren van het pesten

Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we de leerlingen deze regel al bij: "Je mag niet klikken, maar.....als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt er zelf niet uit dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken."

Een medeleerling heeft ook de verantwoordelijkheid om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie, ook met betrekking tot pesten. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te lossen. Samen met de leerkracht(en) wordt naar een oplossing gezocht en wordt actie ondernomen. Leerkrachten en ouders moeten alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

3.2 De rol van de leerkracht hierbij

De leerkrachten observeren de kinderen in de klas en buiten. De pedagogisch medewerkers observeren de kinderen bij de opvang. We volgen de kinderen met behulp van Zien! We maken soms een sociogram om de verhoudingen binnen de groepen in kaart te brengen. Op deze manier proberen we problemen te signaleren.

Signalen kunnen zijn: • Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen. • Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven. • Briefjes doorgeven. • Beledigen. • Opmerkingen maken over kleding. • Isoleren en negeren. • Buiten school opwachten. • Op weg naar huis achtervolgen. • Naar het huis van de gepeste gaan. • Bezittingen afpakken. • Schelden of schreeuwen.

Signalen van slachtoffers kunnen o.a. zijn: Bezittingen zijn beschadigd. Zijn vaak alleen, lijken geen vrienden te hebben. Worden als laatste gekozen, bijvoorbeeld bij het vormen van groepjes. Geven een angstige en onzekere indruk. Vertonen plotselinge of geleidelijke verslechtering in schoolresultaten. Staan alleen in de pauze. Zoekt in de pauze steeds contact met de pleinwacht. Speelt veel met kleine kinderen. Wil niet buitenspelen.

3.3 Welke afspraken er zijn om pesten te voorkomen en aan te pakken op het Koningskwartier?

Als we signaleren dat er gepest wordt, dan gaan we daar op de volgende manier mee om:

4. De leerkracht spreekt met het kind dat pest.
5. De leerkracht heeft een gesprek met de ouders van het kind dat pest.
6. De leerkracht heeft een gesprek met de ouders van het kind dat gepest wordt.
7. Er wordt met de ouders (punt 3 en 4) een vervolgspraak gemaakt binnen een week. Indien gewenst is de intern bij de gesprekken aanwezig.

8. Er wordt een verslag gemaakt van de inhoud van de diverse gesprekken in Parnassys. De intern begeleider krijgt hiervan een kopie.
9. Acties worden vastgesteld en vastgelegd in Parnassys. De acties houden rekening met de behoeftes van het gepeste kind en die van de pester. De intern begeleider krijgt een kopie.
10. In het vervolggerek met de ouders wordt verteld wat de acties zijn die worden ondernomen. Aan de ouders wordt gevraagd deze acties ook te ondersteunen.
11. Er wordt een vervolgspraak gemaakt. Deze afspraak kan tweeledig zijn:
 - a. Zo spoedig mogelijk wanneer het pestgedrag aanhoudt
 - b. Na een periode van zes weken
12. Er vindt regelmatig evaluatie plaats tijdens de periode dat de acties lopen met de pester en het gepeste kind. Er wordt veel positieve feedback gegeven als het pesten stopt.

Na zes weken zal in de vervolggerekken worden vastgesteld of het doel is gehaald en het pesten is gestopt. Hiermee hangt samen of er een vervolggerek moet worden afgesproken. Het verslag van dit gesprek wordt vastgelegd in Parnassys en de intern begeleider krijgt een kopie.

3.4 Stappenplan als digitaal pesten wordt gesignaleerd.

- A. Probeer de berichten, waarin het pestgedrag voorkomt, te bewaren. Vertel de leerlingen hoe ze dat kunnen doen (bijv. gesprekken of berichten afdrukken, selecteren en kopiëren, MSN-gesprekken opslaan).
- B. Blokkeer de afzender. Leg de leerling zo nodig uit hoe hij/zij de pestmail kan blokkeren.
- C. Probeer de pester op te sporen. Soms is de pester te achterhalen door uit te zoeken van welke computer op school het bericht is verzonden. Neem contact op met de systeembeheerder. Het is mogelijk om van het IP adres van de e-mail af te leiden van welke computer het bericht is verzonden. Ook is er van alles mogelijk via de helpdesk.
- D. Voor aanpak van de pester en hulp aan het gepeste kind, volg je het stappenplan 'wanneer pesten gesignaleerd wordt'.

Leerkracht en/of directie overlegt met de orthopedagoog, jeugd en gezinswerker en internbegeleider.

Als een kind het gevoel heeft dat het gepest wordt, dan praat het daar als eerste over met de leerkracht of pedagogisch medewerker (BSO) Als het pesten regelmatig voorkomt, dan wordt dit besproken met de intern begeleider (zorgniveau 1) of met de orthopedagoog (zorgniveau 2)

Klachtenregeling werkt als volgt bij het Koningskwartier:

- Een klacht wordt eerst bij de leerkracht neergelegd.
- De IB'er kan als volgende stap gezet worden
- Mocht de klacht nog niet naar tevredenheid zijn opgelost kan de directeur van KC Koningskwartier worden ingeschakeld.

Waar de onafhankelijke klachtencommissie is te vinden.

- In de schoolgids en/of op de website van de school is er informatie te vinden over pesten op school.
- Uitleg over het belang van een anti-pestprotocol

Training onderwijspersoneel wat betreft pesten

Goede scholing en training van onderwijspersoneel zijn belangrijk voor de veiligheid op school. Weerbare leerkrachten kunnen voorvallen op tijd signaleren en hier op een goede manier tegen in actie komen. Ook weten leerkrachten dan beter wat ze moeten doen bij geweld of agressie.

We vinden het belangrijk dat de leerkrachten en pedagogisch medewerkers pesten herkennen en adequaat kunnen aanpakken. De intern begeleider, orthopedagoog en jeugdhulpverlener die aan het kind centrum verbonden zijn, begeleiden leerkrachten bij de aanpak van het pesten. Omdat we een thuis nabije school zijn, waar ook kinderen opzitten met complexere problematiek, organiseren we regelmatig een scholing, zodat medewerkers weten wat ze moeten doen om pesten te stoppen en bij geweld of agressie